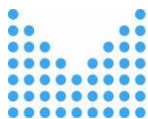

Právní výklad k zákonnému zmocnění odboru veřejné správy, dozoru a kontroly Ministerstva vnitra

Obecně závazná vyhláška obce, kterou se stanovují podmínky pro spalování suchého rostlinného materiálu v otevřeném ohništi, při kterém nedochází k nakládání s odpady

OBSAH

1. Úvod do problematiky	2
2. Vymezení rozsahu věcné působnosti obcí pro stanovení regulace v OZV podle § 16 odst. 5 zákona o ochraně ovzduší	3
2.1 Pojem „suchý rostlinný materiál“	3
2.2 Pojem „otevřené ohniště“	6
2.3 Spalování suchého rostlinného materiálu, při kterém „nedochází k nakládání s odpady ve smyslu zákona o odpadech“	7
2.4 Na jaké situace OZV vydaná podle § 16 odst. 5 zákona o ochraně ovzduší nedopadá?	9
3. Stanovení podmínek pro spalování suchých rostlinných materiálů v otevřeném ohništi, při kterém nedochází k nakládání s odpady, v OZV	9
3.1 Přípustné způsoby regulace stanovené v OZV	11
3.2 Nepřípustné stanovení podmínek venkovního spalování suchých rostlinných materiálů v OZV	12
3.3 Stanovování výjimek z regulace stanovené OZV	15

1. Úvod do problematiky

Podle § 16 odst. 5 zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon o ochraně ovzduší**“), může obec obecně závaznou vyhláškou (dále jen „**OZV**“) **stanovit podmínky pro spalování suchých rostlinných materiálů v otevřeném ohništi, při kterém nedochází k nakládání s odpady** ve smyslu zákona č. 541/2020 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon o odpadech**“). Na základě tohoto ustanovení lze – zjednodušeně řečeno – stanovit z hlediska ochrany ovzduší podmínky pro „účelné spalování“ rostlinných materiálů jako paliva, tedy pokud jde **o běžné táboráky, grilování, rožnění, rozdělávání ohňů (vater) při různých společenských událostech, anebo rozdělávání otevřených ohňů za účelem ohřátí se při pobytu ve venkovním prostředí.**

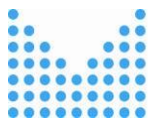
Při stanovení podmínek obec přihlíží zejména ke klimatickým podmínkám, úrovni znečištění ve svém územním obvodu, vegetačnímu období a hustotě zástavby. Podle § 16 odst. 4 zákona o ochraně ovzduší přitom platí obecné pravidlo, že v otevřeném ohništi lze spálit jen suché rostlinné materiály, které nejsou znečištěné nebo jinak kontaminované cizorodými chemickými látkami.

Účelem regulace stanovované v OZV na podkladě § 16 odst. 5 zákona o ochraně ovzduší **je ochrana ovzduší**. Touto ochranou se podle § 1 odst. 1 zákona o ochraně ovzduší rozumí předcházení znečišťování ovzduší a snižování úrovně znečišťování tak, aby byla omezena rizika pro lidské zdraví způsobená znečištěním ovzduší, snížení zátěže životního prostředí látkami vnášenými do ovzduší a poškozujícími ekosystémy, vytvoření předpokladů pro regeneraci složek životního prostředí postižených v důsledku znečištění ovzduší a zachování co nejnižší úrovně znečištění v souladu se zásadami trvale udržitelného rozvoje a únosného zatížení území.

Ve vztahu k obecným klauzulím v § 10 písm. a) a c) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon o obcích**“), na základě kterých obce mohly v minulosti obdobnou regulaci stanovovat **s cílem zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku či obecné ochrany životního prostředí**, představuje § 16 odst. 5 zákona o ochraně ovzduší upřesnění věcné působnosti obcí ke stanovování povinností formou OZV, pokud má být cílem této regulace přímo ochrana ovzduší. **Regulace venkovního spalování suchých rostlinných materiálů (nikoliv bioodpadu) proto není nadále vyloučena ani v šířeji stanovených mezích § 10 písm. a) a c) zákona o obcích.**

Aktuální znění § 16 odst. 5 zákona o ochraně ovzduší je účinné **od 1. března 2025¹ a nahradilo dřívější znění**, podle kterého obce mohly stanovit podmínky pro spalování suchého rostlinného materiálu v otevřeném ohništi **za účelem jeho odstranění**, nebo toto spalování zakázat, pokud zajistily jiný způsob jeho odstraňování podle zákona o odpadech.

¹ Datum nabytí účinnosti části zákona č. 42/2025 Sb., kterým se mění zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, jenž novelizoval zákon o ochraně ovzduší.

Zjednodušeně řečeno, dřívější zákonné zmocnění obcím umožňovalo stanovit podmínky spalování suché trávy, shrabaného listí, větví a obdobného bioodpadu ze zahrad, či takové spalování úplně zakázat.

Dřívější zmocnění však bylo vzhledem k povinnostem plynoucím z odpadové legislativy fakticky **obsoletní** (právně vyhaslé, nepoužitelné). Podle zákona o odpadech totiž **biologicky rozložitelný odpad obecně není možné spalovat**, ale musí být vždy předáván výhradně do zařízení pro nakládání s daným druhem odpadu nebo do obecního systému odpadového hospodářství [§ 13 odst. 1 písm. e) zákona o odpadech].²

Obec, jež vydala OZV, kterou stanovila podmínky spalování suchého rostlinného materiálu v otevřeném ohništi za účelem jeho odstranění (nebo toto spalování zakázala) ještě na podkladě dřívějšího znění zákona o ochraně ovzduší, **by proto měla příslušnou OZV zrušit. Pro další normativní existenci takové OZV nejsou dány zákonné podmínky.** Zákaz spalování rostlinného materiálu za účelem jeho odstranění je již s celostátní působností stanoven a postihován podle zákona o odpadech. Jakákoliv další regulace této činnosti proto nespadá do samostatné působnosti obcí (§ 7 odst. 1 a § 35 zákona o obcích) a je bezúčelná.

2. Vymezení rozsahu věcné působnosti obcí pro stanovení regulace v OZV podle § 16 odst. 5 zákona o ochraně ovzduší

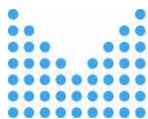
Pro stanovení podmínek v OZV pro spalování suchých rostlinných materiálů v otevřeném ohništi, při kterém nedochází k nakládání s odpady, je klíčové objasnění obsahu některých souvisejících pojmů, neboť ty úzce souvisejí s věcnou působností regulace podle § 16 odst. 5 zákona o ochraně ovzduší. Současně je nezbytné poukázat také na negativní vymezení působnosti OZV vydávané podle tohoto ustanovení (tj. na které situace regulace stanovená v OZV nebude dopadat).

2.1 Pojem „suchý rostlinný materiál“

Pojem „**rostlinný materiál**“ je třeba vykládat z pohledu obecného jazyka, tedy tak, že se jedná o všechny části rostlin ať už v přírodním stavu (např. větve, šišky, kůra), nebo ve stavu mechanicky (technicky) zpracovaném (např. naštípané dříví, polena, dřevěné pelety a brikety, dřevěné uhlí). V kontextu s podmínkou, že regulovat lze OZV pouze „**účelné spalování**“ (tedy nikoliv spalování, jehož smyslem je odstranění bioodpadu), je pojem „**rostlinný materiál**“ třeba fakticky chápat především jako „**dřevo**“ v **surové či zpracované podobě**. Spalování jiného rostlinného materiálu, pokud splní všechny stanovené podmínky a požadavky, ale není vyloučeno, pokud je jednoznačně určen účel této činnosti (např. spalování biomasy při ochraně sadů před mrazem).³

² Blíže viz též stanovisko odboru veřejné správy, dozoru a kontroly Ministerstva vnitra č. 3/2024, dostupné na: <https://mv.gov.cz/odk2/clanek/stanoviska-odk-2024.aspx>

³ Shodně Metodické sdělení Odboru cirkulární ekonomiky a odpadů Ministerstva životního prostředí ze dne 4. dubna 2025 – „Nakládání se zbytkovými rostlinnými materiály ze zahrad, údržby zeleně, zemědělství a lesnictví“. Dostupné na: https://mzp.gov.cz/system/files/2025-04/OCEO_Metodicke_sdeleni_Rostlinne_materialy_Final_08042025.pdf

Podmínky spalování lze v OZV stanovit pouze ve vztahu k „**suchému**“ **rostlinnému materiálu**. Hoření čerstvého, navlhlého či mokrého rostlinného materiálu ze své podstaty uvolňuje do ovzduší značné množství znečišťujících látek,⁴ a je proto podle § 16 odst. 4 zákona o ochraně ovzduší zakázáno.

Podle stejného ustanovení zákona o ochraně ovzduší je **zakázáno** spalování rostlinných materiálů **znečištěných či jinak kontaminovaných cizorodými chemickými látkami**. Zakázáno je tedy spalování zejména dřeva, které bylo chemicky ošetřeno, ať již lakováním nebo mořením. Naopak spalování rostlinného materiálu znečištěného např. hlínou (pokud je jinak suchý) vyloučeno není.

Vymezení „suchého rostlinného materiálu“ lze vnímat poměrně široce, což může být v některých specifitějších případech problematické vzhledem k již existující zákonné úpravě jeho spalování v otevřených ohništích.

Suchým rostlinným materiálem, který ze své podstaty nemůže být odpadem, jsou **suchá tráva či dřeviny, u nichž nedošlo k oddělení od pozemku**, a jsou tedy ve smyslu § 507 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, **součástí pozemku**. Zmiňované porosty přitom bývají v praxi z nejrůznějších důvodů vypalovány (čištění pozemku, zúrodnování půdy apod.).

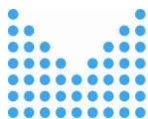
Tato činnost je nicméně **výslovně zakázána** v § 5 odst. 2 a § 17 odst. 3 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon o požární ochraně**“), přičemž porušení tohoto zákazu je přestupkem [§ 76 odst. 2 písm. m) a § 78 odst. 1 písm. s) zákona o požární ochraně]. S účinností od 1. ledna 2022 byl tento zákaz doplněn o výjimku, na základě níž jsou vypalování porostu oprávněny provádět orgány ochrany přírody a krajiny, je-li to nezbytné z důvodu zajištění péče o rostliny, živočichy, přírodní stanoviště, zvláště chráněná území⁵ nebo v rámci provádění opatření k regulaci nepůvodního druhu nebo křížence, viz § 90 odst. 22 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon o ochraně přírody a krajiny**“).

Byť se cíl OZV vydané podle § 16 odst. 5 zákona o ochraně ovzduší (předcházení znečišťování ovzduší, snižování úrovně znečišťování apod.) liší od cíle zákazů stanovených v § 5 odst. 2 a § 17 odst. 3 zákona o požární ochraně (zejména vytváření podmínek pro účinnou ochranu před požáry), a nelze tedy z hlediska judikatury Ústavního soudu⁶ přímo vyloučit stanovení duplicitního zákazu (obec by jejím stanovením jednala v mezích své působnosti), **Ministerstvo vnitra jeho stanovování nedoporučuje**. Stanovení takového zákazu by bylo vzhledem k existujícímu zákonnému zakazu **zcela nadbytečné**, a navíc by se mohlo dostat do kolize se zákonným oprávněním orgánů ochrany přírody a krajiny k tomuto vypalování podle zmiňovaného § 90 odst. 22 zákona o ochraně přírody a krajiny.

⁴ Znečišťující látkou se dle § 2 písm. b) zákona o ochraně ovzduší rozumí každá látka, která svou přítomností v ovzduší má nebo může mít škodlivé účinky na lidské zdraví nebo životní prostředí anebo obtěžuje zápachem.

⁵ Přesněji zvláště chráněná území podle § 38 nebo 38a zákona č. 144/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

⁶ Bod 34 nálezu Ústavního soudu ze dne 11. prosince 2007, sp. zn. Pl. ÚS 45/06 (Jirkov).

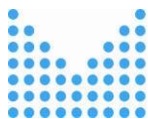
Za **zcela vyloučenou** lze pak považovat takovou úpravu v OZV, která by stanovovala určité **podmínky vypalování suché trávy a dřevin na pozemcích**, tj. za splnění těchto podmínek by vypalování „umožňovala“. Taková OZV by byla hodnocena jako zneužití pravomoci obce, neboť by reálně sledovala účel, který není zákonem aprobován [bod 39 nálezu Ústavního soudu ze dne 14. února 2024, sp. zn. Pl. ÚS 42/23 (Jenštejn)].

Z pohledu Ministerstva vnitra dále **nelze v OZV stanovovat podmínky spalování při likvidaci klesti a dalších těžebních zbytků při hospodaření v lese, která je prováděna za účelem prevence vývoje, šíření a přemnožení škodlivých organismů** (zejména podkorního a dřevokazného hmyzu). Podle § 32 odst. 2 ve spojení s § 20 odst. 3 zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon), ve znění pozdějších předpisů, totiž **platí, že se na tuto činnost nevztahují právní předpisy o ochraně ovzduší, tedy ani zákon o ochraně ovzduší, ani podzákoné právní předpisy upravující danou materii, včetně OZV.**

K tomu Ministerstvo vnitra doplňuje, že vzhledem ke komplexní zvláštní zákonné úpravě této specifické činnosti při hospodaření v lesích je názoru, že spalování klestu a dalších těžebních zbytků (na rozdíl od spalování jiných rostlinných materiálů) obce nemohou regulovat ani s odkazem na obecné klauzule stanovené v § 10 písm. a) a c) zákona o obcích, v nichž jsou vymezeny věcné okruhy, v rámci kterých obce mohou ukládat formou OZV povinnosti k zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku, k zajištění udržování čistoty ulic a jiných veřejných prostranství, k ochraně životního prostředí, veřejné zeleně apod.

Podle názoru Ministerstva vnitra totiž regulace dané činnosti pro svoji celostátní působnost a zvláštní úlohu orgánů státní správy lesů vůbec nespadá do samostatné působnosti obcí ve smyslu § 7 odst. 1 a § 35 zákona o obcích. K obdobným závěrům dospěl i Ústavní soud v nálezech ze dne 11. dubna 1995, sp. zn. Pl. ÚS 24/94 (Tehov), a ze dne 19. září 2006, sp. zn. Pl. ÚS 38/05 (Kopřivnice).

Závěrem je třeba zdůraznit, že na základě § 16 odst. 5 zákona o ochraně ovzduší **nelze zakázat spalování jiného než rostlinného materiálu**. V této souvislosti lze poukázat na skutečnost, že přijetím nového zákona o ochraně ovzduší, který ve svém § 17 komplexně upravuje povinnosti provozovatele stacionárního zdroje, včetně povinnosti spalovat ve stacionárním zdroji pouze paliva, která splňují požadavky na kvalitu paliv stanovené prováděcím právním předpisem a jsou určena výrobcem stacionárního zdroje nebo paliva uvedená v povolení provozu, **byly do značné míry překonány závěry Ústavního soudu vyslovené v nálezu ze dne 5. srpna 2008, sp. zn. Pl. ÚS 6/08 (Budyně nad Ohří)**. Ústavní soud v tomto nálezu na půdorysu dříve platné a účinné zákonné úpravy ochrany ovzduší připustil možnost obcí zakázat spalování „*tuhých a plynných materiálů, které nejsou určeny jako médium pro výrobu tepla*“, spalování topných médií „*která nemají atest o ekologickém spalování*“ či „*spalování medií v kotlích, pro které nebyly tyto kotle konstruovány*“. Obdobná úprava v rámci OZV za současného právního stavu již není přípustná.

2.2 Pojem „otevřené ohniště“

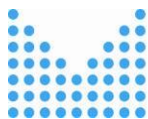
Otevřeným ohništěm je třeba rozumět **místo nacházející se volně pod širým nebem, kde se rozdělává a udržuje oheň**. Spalování v otevřeném ohništi je přitom činností, která může znečišťovat ovzduší, a jde tedy o tzv. „**stacionární zdroj**“ ve smyslu § 2 písm. e) zákona o ochraně ovzduší.

Věcná působnost obcí stanovená v § 16 odst. 5 zákona o ochraně ovzduší je omezena toliko na „otevřená ohniště“. Jak bude rozebráno níže, **ne každé venkovní spalování je spalováním v „otevřeném ohništi“**. Tento fakt ve spojení se skutečností, že na základě předmětného ustanovení mají být regulovány *de facto* „táboráky“ (nikoliv pálení bioodpadu), může vyvolávat interpretační a aplikační potíže.

Právní úprava totiž **historicky pojmově rozlišovala „otevřená ohniště“, „zahradní krby“ a „otevřená grilovací zařízení“** [viz § 3 odst. 5 ve spojení s § 50 odst. 3 písm. a) zákon č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší a o změně některých dalších zákonů (zákon o ochraně ovzduší), ve znění platném do 31. srpna 2012]. Vedle uvedeného pak existují též **další typy stacionárních zdrojů**, kde může docházet ke spalování suchého rostlinného materiálu ve „venkovních“ podmínkách. Příkladem mohou být „**domácí udírny**“.

Striktně vzato proto zákaz spalování suchých rostlinných materiálů v „otevřených ohništích“ stanovený v OZV může dopadat **pouze na „venkovní spalování“ na volném prostranství či v otevřené nádobě, nikoliv na spalování v „zahradních krbech“ či v „domácích udírnách“**. Tyto stacionární zdroje mohou být podle okolností buď samostatnými stavbami nebo součástmi staveb, případně výrobky plnícími funkci stavby nebo zařízeními podle stavebních předpisů. „Zahradní krby“ nadto mohou být konstruovány současně jako „udírny“, tj. s uzavíratelným topeništěm. Stejně tak zákaz stanovený OZV **nemusí podle typu konstrukce dopadat na „domácí grily“** jakožto určité technické (zpravidla uzavíratelné) výrobky.

Na druhou stranu spalování v různých zahradních krbech, domácích udírnách či grilovacích zařízeních **lze i v těchto případech přiměřeně regulovat OZV s odkazem na obecné klauzule v § 10 písm. a) a c) zákona o obcích**, tedy především za účelem ochrany veřejného pořádku před obtěžováním kouřem obyvatel obce v určitých situacích, místech či dobách. Byť se cíle OZV vydané podle § 10 písm. a) a c) zákona o obcích mohou v takových případech s cíli sledovanými zákonem o ochraně ovzduší překrývat, **nepůjde o překryv úplný**. Daná regulace tak může být za těchto podmínek **akceptovatelná**.

2.3 Spalování suchého rostlinného materiálu, při kterém „nedochází k nakládání s odpady ve smyslu zákona o odpadech“

Podle ustanovení § 4 zákona o odpadech je **odpadem** každá movitá věc, které se osoba

- zbavuje,
- má úmysl zbavit, nebo
- má povinnost zbavit.⁷

Přitom platí vyvratitelná právní domněnka, podle níž se má za to, že osoba má úmysl zbavit se movité věci, pokud tuto věc není možné používat k původnímu účelu.

Podle § 11 odst. 1 písm. c) zákona o odpadech se **nakládáním s odpadem** mimo jiné rozumí úprava odpadu, využití odpadu a odstranění odpadu. Rostlinný materiál, jenž bude odpadem, bude tzv. **biologickým odpadem**, kterým je ve smyslu § 11 odst. 2 písm. d) zákona o odpadech zejména biologicky rozložitelný odpad ze zahrad a veřejné zeleně. Typicky tedy půjde **o shrabané listí, posekanou trávu, ořezané větve a kořeny a další zbytky rostlin, kterých se osoba zbavuje nebo má úmysl zbavit, resp. odstranit je. Půjde taktéž o slámu a jiné přírodní látky ze zemědělské výroby nebo lesnictví** v situacích, kdy se na ně bude vztahovat zákon o odpadech.⁸

Biologický odpad není možné odstraňovat jeho spalováním v otevřeném ohništi. Daný odpad lze spalovat pouze za podmínek stanovených právními předpisy v zařízení k využití odpadu, a to v povoleném stacionárním zdroji a pod dohledem autorizované osoby [§ 16 odst. 6 zákona o ochraně ovzduší a § 13 odst. 1 písm. b) a § 34 a násl. zákona o odpadech].

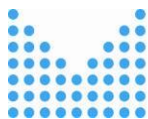
Podle § 13 odst. 1 písm. e) zákona o odpadech platí, že každý je povinen biologický odpad předat zejména přímo nebo prostřednictvím dopravce odpadu pouze do

- zařízení určeného pro nakládání s tímto odpadem, nebo
- na místo určené obcí v rámci jejího obecního systému odpadového hospodářství.

V této souvislosti je třeba zmínit, že podle zákona o odpadech jsou obce povinny **zajistit v rámci svého obecního systému odpadového hospodářství přebírání veškerého komunálního odpadu**, který vzniká na území obce při činnosti nepodnikajících fyzických osob, včetně biologického **odpadu rostlinného původu** (§ 59 odst. 1 a 2 zákona

⁷ Kdy má osoba povinnost zbavit se movité věci stanoví § 4 odst. 3 zákona o odpadech.

⁸ Dle § 2 odst. 1 písm. d) zákona o odpadech se tento zákon nevztahuje na slámu a jiné přírodní látky ze zemědělské výroby nebo lesnictví, které 1. nevykazují žádnou z nebezpečných vlastností uvedených v příloze přímo použitelných předpisů Evropské unie o nebezpečných vlastnostech odpadů a 2. využívají se v zemědělství nebo lesnictví v souladu se zákonem o hnojivech nebo k výrobě energie prostřednictvím postupů nebo metod, které nepoškozují životní prostředí a neohrožují zdraví lidí. Pokud u jmenovaných přírodních látek tyto podmínky (kumulativně) splněny nejsou, zákon o odpadech se na ně na základě argumentu *a contrario* vztahuje.

o odpadech), **a to celoročně.**⁹ Současně obce mohou v rámci nastavení obecního systému odpadového hospodářství za účelem předcházení vzniku odpadu zavést přebírání rostlinných zbytků z údržby zeleně, zahrad a domácností ke zpracování na kompost v rámci **komunitního kompostování** [§ 59 odst. 5 písm. e) a § 65 zákona o odpadech]. Biologický odpad smí do obecního systému za podmínek stanovených v OZV o nastavení obecního systému předávat též **právnícké a fyzické podnikající osoby, které se do něj zapojí na základě písemné smlouvy** [§ 59 odst. 5 písm. c) zákona o odpadech].

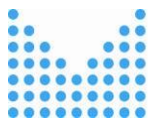
Rostlinných materiálů se osoba ve smyslu zákona o odpadech **nezbavuje, pokud je používá účelně** pro vlastní potřebu. **Obce pak mohou OZV vydanou na základě § 16 odst. 5 zákona o ochraně ovzduší regulovat spalování suchého rostlinného materiálu, které fakticky slouží jako „palivo“.** Účelem spalování je zde primárně uvolnění energetického obsahu daného materiálu [§ 2 písm. l) zákona o ochraně ovzduší]. Jinými slovy, obce mohou za účelem ochrany ovzduší na svém území stanovovat svou OZV podmínky pro spalování suchých rostlinných materiálů (dřeva), zejména pokud půjde **o běžné táboráky, grilování, rožnění, rozdělování ohňů (vater) při různých společenských událostech** (např. tzv. „pálení čarodějnic“) a sousedských nebo rodinných sešlostech, anebo **rozdělování otevřených ohňů za účelem ohřátí se při pobytu ve venkovním prostředí** při chladnějším počasí nebo v noci při stanování, kempování a bivakování.

Ministerstvo životního prostředí v této souvislosti upozorňuje, že v každém případě musí přínosnost spalování převážet nad pouhým zájmem na odstranění nadbytečného množství suchého rostlinného materiálu. Dřevo se běžně získává k účelu spálení jako paliva. Je proto vhodné ho takto použít i pokud bylo získáno jako zbytkový materiál z údržby zahrad, veřejné zeleně, sadů nebo vinic. **Množství dřeva použité k takovým účelům by však nemělo výrazným způsobem překračovat vhodné množství pro daný účel, jinak by převážil záměr zbavit se přebytečného dřeva.** Sledovanému účelu musí odpovídat i způsob provádění spalování.

V rozporu se zákonem o odpadech je například prosté spálení dřeva za účelem získání popela, který bude používán jako minerální hnojivo. Zde jednoznačně převažuje množství materiálu odstraněného spálením nad prospěchem v podobě malého množství získaného materiálu. Odlišným případem je přeměna dřeva na biouhlí nebo dřevěné uhlí prováděná řízeným procesem v k tomu uzpůsobených technických podmínkách. V souladu se zákonem je také využití popela získaného ze spalování dřeva k výše uvedeným akceptovatelným účelům (tepelná úprava jídla atd.).¹⁰

⁹ Srov. § 34 vyhlášky č. 273/2021 Sb. o podrobnostech nakládání s odpady, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁰ Blíže viz Metodické sdělení Odboru cirkulární ekonomiky a odpadů Ministerstva životního prostředí ze dne 4. dubna 2025 – „Nakládání se zbytkovými rostlinnými materiály ze zahrad, údržby zeleně, zemědělství a lesnictví“. Dostupné na: https://mzp.gov.cz/system/files/2025-04/OCEO_Metodicke_sdeleni_Rostlinne_materialy_Final_08042025.pdf

2.4 Na jaké situace OZV vydaná podle § 16 odst. 5 zákona o ochraně ovzduší nedopadá?

Vzhledem ke skutečnosti, že vymezení věcné působnosti pro vydání OZV je stanoveno v § 16 odst. 5 zákona o ochraně ovzduší, je třeba rozsah působnosti daného ustanovení vykládat v souvislosti **s negativním vymezením věcné působnosti samotného zákona o ochraně ovzduší**, které je stanoveno v jeho § 1 odst. 3. Jinak řečeno, **tak jako se samotný zákon o ochraně ovzduší nemůže vztahovat na určité tímto zákonem vymezené činnosti, tak se na tyto činnosti nemůže vztahovat ani OZV**, vydaná v rámci věcné působnosti k přijímání regulace, kterou zákon o ochraně ovzduší obcím zakládá.

OZV vydávané podle § 16 odst. 5 zákona o ochraně ovzduší se proto, s ohledem na § 1 odst. 3 tohoto zákona, **nebudou vztahovat na:**

- a) zdolávání požárů,
- b) na práce při odstraňování následků nebezpečných epidemií, živelních pohrom i jiných mimořádných událostí, prováděné podle jiných právních předpisů,
- c) na činnosti Hasičského záchranného sboru při přípravě na mimořádné události, při přípravě na plnění mimořádných úkolů a při jejich plnění.

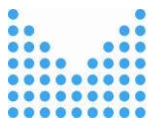
Kromě právě zmíněných výluk může být vyloučeno použití zákona o ochraně ovzduší a na jeho základě vydaných právních předpisů též v jiných zákonech. Poukázat lze na již zmiňovaný § 32 odst. 2 zákona o lesích, který se týká **likvidace klestí a těžebních zbytků** v souvislosti s povinností vlastníka lesa preventivně bránit vývoji, šíření a přemnožení škodlivých organismů.

Za zmínku v této souvislosti též stojí úprava obsažená v § 76 zákona č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, podle které je spalování legálním způsobem zničení rostlin, rostlinných produktů a jiných předmětů napadených nebo podezřelých z napadení škodlivými organismy, pokud je to nařízeno Ústředním kontrolním a zkušebním ústavem zemědělským jako **mimořádné rostlinolékařské opatření**. Za těchto podmínek je, vzhledem k aplikaci zvláštních právních předpisů, možné rostlinné materiály spalovat, a to dokonce bez ohledu na to, zda jsou suché nebo se jedná o odpad.

3. Stanovení podmínek pro spalování suchých rostlinných materiálů v otevřeném ohništi, při kterém nedochází k nákladní s odpady, v OZV

Podle § 16 odst. 5 zákona o ochraně ovzduší obce mohou pro spalování suchých rostlinných materiálů v otevřeném ohništi, při kterém nedochází k nakládání s odpady, **stanovit „pouze“ podmínky**. To jinými slovy znamená, že je v zásadě **vyloučeno, aby obec stanovila na svém území celoplošný zákaz této činnosti**. V kontextu s předmětem regulované činnosti by šlo o opatření **zjevně nepřiměřené**.

Tento názor lze opřít i o obecné závěry vyplývající z judikatury Ústavního soudu, podle níž by obec neměla zákazy formulovat v OZV plošně, ale vždy v nejméně omezujícím rozsahu

(plošné zákazy jsou vyhrazeny primárně zákonům). Regulace určitého chování se má tedy vztahovat zásadně na určitá – v OZV vymezená – místa, s přihlédnutím k povaze chování a jeho způsobilosti významně narušit obcí chráněné hodnoty [viz přiměřeně závěry nálezů Ústavního soudu ze dne 8. března 2007, sp. zn. Pl. ÚS 69/04 (Ústí nad Labem), a ze dne 22. dubna 2008, sp. zn. Pl. ÚS 35/06 (Kořenov)].

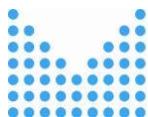
Oproti dřívějšímu zmocnění účinnému do 28. února 2025, které umožňovalo stanovit úplný zákaz spalování bioodpadu v otevřených ohništích, se tedy regulace venkovního spalování suchých rostlinných materiálů v OZV musí **omezit jen na stanovení přiměřených podmínek**, za kterých může být tato činnost vykonávána. Ve větě druhé § 16 odst. 5 zákona o ochraně ovzduší je pak upraveno, že při stanovení těchto podmínek má obec přihlížet zejména ke klimatickým podmínkám, úrovni znečištění ve svém územním obvodu, vegetačnímu období a hustotě zástavby.

Podle názoru Ministerstva vnitra ani před zavedením aktuálního „zmocnění“ v § 16 odst. 5 zákona o ochraně ovzduší nebylo vyloučeno, aby obce formou OZV stanovovaly regulace týkající se venkovního spalování suchého rostlinného materiálu, a to s odkazem na generální klauzule obsažené v § 10 písm. a) a c) zákona o obcích. Tyto obecní regulace nicméně v praxi mají **spíše než ochranu ovzduší** za cíl **zajištění místních záležitostí veřejného pořádku**, včetně určité pohody bydlení, případně ochranu životního prostředí v obci v širokém slova smyslu.

V praxi se lze setkat též s OZV, které zakazují **rozdělávat oheň na veřejné zeleni**. Tato regulace je v souladu s body 38 až 40 nálezu Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 35/06 (Kořenov) přípustná podle § 10 písm. c) zákona o obcích **k ochraně estetiky veřejné zeleně**, která je součástí veřejných prostranství. Obec by však neměla uvedenou regulaci stanovovat pouze vůči veřejné zeleni ve svém vlastnictví, když ta může být ve vlastnictví i kohokoliv jiného. Tím by totiž obec podle Ústavního soudu postupovala v rozporu s ústavní garancí rovnosti vlastnického práva, neboť by si fakticky posilovala právní ochranu výhradně svého majetku.

Na druhou stranu, pokud obce přistupují k regulaci rozdělávání ohňů na veřejné zeleni s cílem tuto zeleň chránit, **měly by stejně jako v Ústavním soudem řešeném případě sp. zn. Pl. ÚS 35/06 (Kořenov) stanovit, že tento zákaz platí „mimo místa k tomu určená“**. Ústavní soud přitom v daném nálezu konstatoval, že regulace nakládání s veřejnou zelení je možná „za dodržení principu přiměřenosti zásahu do vlastnického práva třetích osob“. V minulosti pak Ústavní soud **plošně formulované a bezvýjimečné zákazy stanovené k veřejné zeleni** označil za „nepřípustně zasahující do vlastnického práva třetích osob, které si mohou samy o způsobu užívání svých pozemků rozhodnout“ [nálezu Ústavního soudu ze dne 6. března 2007, sp. zn. Pl. ÚS 4/05 (Ústí nad Labem)].

Jak již bylo zmíněno v úvodu, vztah § 16 odst. 5 zákona o ochraně ovzduší je třeba v souvislosti s § 10 písm. a) a c) zákona o obcích chápat **jako upřesnění věcné působnosti obcí ke stanovování povinností formou OZV, pokud je jejich cílem přímo ochrana ovzduší**. Stanovení omezení spalování suchých rostlinných materiálů v OZV, při kterém nedochází k nakládání s odpady, z jiných důvodů, než je ochrana ovzduší, tak není vyloučeno. **Obce proto mohou venkovní spalování suchých rostlinných materiálů zakázat i bez**

nutnosti zohledňovat některá omezení vyplývající z § 16 odst. 5 zákona o ochraně ovzduší, pokud se cíl regulace stanovené v OZV neomezuje jen na „ochranu ovzduší“.

Vzhledem k místním podmínkám a zájmu na pokojném soužití obyvatel může například obec k ochraně veřejného pořádku stanovit, že venkovní spalování suchých rostlinných materiálů je v obci zakázáno v některých časech a dnech (např. o nedělích), ideálně též v kombinaci s vymezením lokalit, pro které by dané zákazy měly platit (např. zastavěné území obce), neboť v těchto časech a místech by mohlo být venkovní spalování vnímáno místní veřejností jako **obtěžující**. V tomto kontextu proto není potřebné přihlížet ke hlediskům vymezeným ve větě druhé § 16 odst. 5 zákona o ochraně ovzduší, neboť rozhodným kritériem regulace je zde ochrana veřejného pořádku v místních podmínkách, nikoliv „pouze“ ochrana ovzduší.

3.1. Přípustné způsoby regulace stanovené v OZV

Podle názoru Ministerstva vnitra mohou být podmínky spalování stanovené v OZV vydané na základě § 16 odst. 5 zákona o ochraně ovzduší, případně též § 10 písm. a) a c) zákona o obcích, povahy:

- a) **časové,**
- b) **územní,**
- c) **modální či**
- d) **organizačně-technické.**

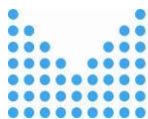
Vzhledem k obecnému principu proporcionality jsou samozřejmě **žádoucí kombinace stanovených podmínek**, aby na určitých místech v obci nedošlo k úplnému vyloučení možnosti venkovního spalování suchého rostlinného materiálu. Taková úprava by mohla být nepřiměřeným zásahem zejména do ústavně chráněného vlastnického práva osob k jejich pozemkům (čl. 11 Listiny základních práv a svobod), a to v užívací složce tohoto práva (*ius utendi*).

Z hlediska **časového či modálního** může obec vymezit například:

- určitá **období** (měsíce v roce nebo dny v týdnu),
- konkrétní **časy** (např. hodiny během dne), nebo
- **podmínky související se stavem ovzduší** (např. inverze, bezvětří), kdy bude na území obce venkovní spalování suchého rostlinného materiálu zakázáno.

Při vymezování podmínek spalování souvisejících s aktuálním stavem ovzduší je **nutné dbát na jejich právní určitost**. Ústavní soud kupříkladu v kontextu derogace (zrušení) napadeného ustanovení v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 6/08 (Budyně nad Ohří) uvedl, že pojem „*příhodné povětrnostní podmínky*“ **není právně určitým pojmem**, znesnadňuje aplikaci OZV ze strany fyzických a právnických osob a může vést ke zneužití obcí svěřené působnosti.

Časové či modální podmínky mohou být doplněny **územním hlediskem**, tedy omezením regulace na konkrétní – jednoznačně identifikovatelnou – lokalitu (např. na zastavěné území

obce a zastavitelné plochy). Územní působnost OZV lze stanovit **nejen pro veřejná prostranství, ale i pro pozemky ve volné krajině nebo ryze „soukromé pozemky“, které nejsou předmětem žádného veřejného užívání (zahrady, sady, vinice apod.)**. Ustanovení § 16 odst. 5 zákona o ochraně ovzduší v tomto směru obce logicky nijak neomezuje. Vzhledem k šíření potenciálně obtěžujícího kouře v prostředí uvedené platí obdobně i pro regulace podle § 10 písm. a) a c) zákona o obcích [viz obdobně bod 27 nálezu Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 35/06 (Kořenov), či bod 37 nálezu ze dne 7. října 2025, sp. zn. Pl. ÚS 16/25 (Cebiv)]. Na druhou stranu regulaci v OZV **nelze stanovit vůči lesům**, neboť regulace činností v lesích nespadá do samostatné působnosti obcí (viz výše).

Z hlediska **organizačně-technického** lze stanovit způsoby provádění spalování tak, aby nedocházelo k obtěžování okolí kouřem a aby byl zajištěn určitý standard kvality ovzduší. **Podmínky spalování stanovené obcí musí být vždy proporcionální.**

Ústavní soud v nálezu ze dne 26. května 2009, sp. zn. Pl. ÚS 41/08 (Chrastava), aproboval v OZV stanovenou podmínku, podle které bylo spalování suchého rostlinného materiálu **možné pouze pod dohledem osoby starší 18 let**. V předmětném nálezu Ústavní soud dovodil, že stanovení povinnosti dohledu osobou starší 18 let obstálo, neboť v posuzovaném případě existovala vazba této podmínky na účel sledovaný starým zákonem o ochraně ovzduší. **OZV města Chrastavy totiž stanovila, že spalovat suchý rostlinný materiál je přípustné pouze ve dnech, kdy není bezvětrí nebo teplotní inverze, a jen tak, aby ostatní obyvatelé nebyli obtěžováni kouřem.**

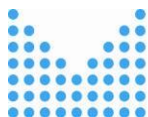
Taková formulace podle Ústavního soudu poskytovala značné výkladové možnosti a město Chrastava proto podle názoru Ústavního soudu mohlo legitimně dojít k závěru, že vyhodnocení toho, zda konkrétní podmínky ten který den vyhovují dikci OZV, **by měl učinit dospělý člověk**. Podle Ústavního soudu se tím nepřímou předcházelo spalování v nevhodných podmínkách, které by mohlo způsobit dočasné zhoršení kvality ovzduší. **Tyto závěry Ústavního soudu jsou podle názoru Ministerstva vnitra přenositelné i na OZV přijímané na základě aktuálního § 16 odst. 5 zákona o ochraně ovzduší.**

3.2. Nepřípustné stanovení podmínek venkovního spalování suchých rostlinných materiálů v OZV

A. Úprava odpovědnosti osob za porušení podmínek stanovených OZV

Oproti výše citované části nálezu Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 41/08 (Chrastava) je Ministerstvo vnitra názoru, že v podmínkách aktuální právní úpravy je překonána ta jeho část, v níž Ústavní soud aproboval ustanovení OZV města Chrastavy, podle něhož **za splnění podmínek spalování rostlinného materiálu v otevřeném ohništi měl zodpovídat „vlastník pozemku, na kterém spalování probíhá, případně nájemce pozemku, je-li pozemek pronajat“**. Ústavní soud k citované regulaci konkrétně uvedl:

„rozsah zmocnění pro obce **je velmi široký**, neboť obec může spalování suchých rostlinných materiálů **i zakázat**. Pokud spalování povolí, musí pro činnost podle klimatických podmínek, stavu ovzduší ve svém územním obvodu, vegetačního období, hustoty zástavby, ale i osob, které jej vykonávají (tedy okolností nejlépe známých obci

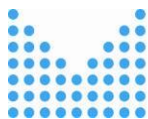
samotné), vytvořit takové podmínky, které zajistí naplnění cíle regulace. **Jestliže tedy obec neuplatní svoji pravomoc spalování zakázat a upravit likvidaci odpadu jinak, to znamená způsobem finančně zcela jistě náročnějším, jde o úpravu, která je v zájmu vlastníků a nájemců, kteří se takto mohou zbavovat rostlinného odpadu způsobem pro ně ekonomicky výhodnějším. Z toho lze dovozovat zmocnění vztahovat delikttní odpovědnost za dodržování podmínek spalování i na každého vlastníka či nájemce coby uživatele pozemků.** Ostatně z čl. 11 odst. 3 Listiny základních práv a svobod vyplývá, že vlastnictví zavazuje a jeho výkon nesmí poškozovat lidské zdraví, přírodu a životní prostředí nad obvyklou míru. Není proto v rozporu s ústavním pořádkem, je-li obecní vyhláškou konstruována delikttní odpovědnost vlastníka, případně nájemce, za porušení obecně závazného předpisu na ochranu životního prostředí. Ustanovení obecní vyhlášky ale nezakládá objektivní odpovědnost vlastníka pozemku za to, že někdo jiný na jeho pozemku proti jeho vůli pálí odpad při současném porušení podmínek stanovených předmětným samosprávným předpisem. Přestupkové jednání je jednáním zaviněným alespoň ve formě nedbalosti. Nelze proto v tomto případě konstruovat bezbřehou odpovědnost vlastníka či nájemce pozemku.

Z výše citované části nálezu vyplývá, že **Ústavní soud akceptoval delikttní odpovědnost vlastníků, případně nájemců pozemků pouze v situaci, kdy osobám bylo umožněno spalovat rostlinný materiál a současně neměly možnost tento materiál odložit do obecního systému odpadového hospodářství.** Tento způsob odstraňování (slovy Ústavního soudu) „rostlinného odpadu“ byl tedy ve vlastním zájmu vlastníků a nájemců pozemků, neboť pro ně byl ekonomicky výhodnější než jiné formy jeho odstraňování.

Toto odůvodnění v kontextu s aktuálním rozsahem zmocnění neobstojí. Aktuální zákonné zmocnění již není široké. Umožňuje pouze stanovení přiměřených podmínek spalování, nikoliv plošný zákaz. Od možnosti stanovení „podmínek“ spalování proto nelze odvozovat, že obce mají věcnou působnost v OZV upravovat, kdo bude za porušení stanovených podmínek odpovídat. Jde totiž o pojmově zcela odlišné otázky.

Aktuální § 16 odst. 5 zákona o ochraně ovzduší se ani netýká odstraňování rostlinných materiálů – pálení bioodpadu (navíc obec je bioodpady oproti dřívějšímu povinna celoročně a v předem neomezeném rozsahu přebírat do obecního systému odpadového hospodářství), nýbrž *de facto* běžných táborových ohňů. U regulovaného způsobu spalování proto chybí i Ústavním soudem zmiňovaný užší vztah spočívající v ekonomické výhodě vlastníka či nájemce pozemku.

Porušení OZV je přestupkem proti pořádku v územní samosprávě, upraveném v § 4 odst. 2 zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů. **Podmínky přestupkové odpovědnosti osob** přitom upravují zejména hlavy II až IV zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů.

B. Úprava omezení nebo zákazu spalování v otevřeném ohništi jako opatření v souvislosti s řešením smogové situace

Podle názoru Ministerstva vnitra v OZV vydané na základě § 16 odst. 5 zákona o ochraně ovzduší **nelze upravovat problematiku spojenou s řešením smogové situace.** Tato regulace je totiž vyhrazena podle § 10 odst. 3 a 4 písm. d) zákona o ochraně ovzduší regulačnímu řádu, vydávanému formou nařízení obce.

Do samostatné působnosti obce, v rámci které je OZV vydávána, nepatří záležitosti, které na základě zákona řeší orgány obce v rámci výkonu přenesené působnosti (§ 35 odst. 1 zákona o obcích). Z možnosti regulace formou OZV je tedy zásadně vyloučena taková úprava, která má být prováděna radou obce formou nařízení v rámci výkonu přenesené působnosti [§ 11 odst. 1 a § 102 odst. 2 písm. d) zákona o obcích]. Tento závěr vyplývá mimo jiné i z nálezu Ústavního soudu ze dne 31. ledna 2012, sp. zn. Pl. ÚS 19/11 (Liberec).

C. Úprava omezení nebo zákazu spalování v otevřeném ohništi k zabezpečení požární ochrany v době zvýšeného nebezpečí požárů

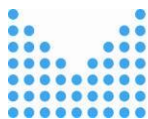
Byť mají obce na úseku požární ochrany možnost upravovat v OZV určitá pravidla chování zejména skrze požární řád obce [§ 29 odst. 1 písm. o) bod 1 zákona o požární ochraně], **nemohou stanovovat podmínky pro zabezpečení požární ochrany v době zvýšeného nebezpečí vzniku požáru,** neboť tato činnost je **vyhrazena nařízením rady kraje** podle § 27 odst. 2 písm. b) bodu 3 zákona o požární ochraně. Obdobně jako v předchozím případě se tak nejedná o problematiku, která by patřila do samostatné působnosti obcí a byla tedy regulovatelná prostřednictvím OZV.¹¹

V OZV tedy nelze například stanovit zákaz spalování suchých rostlinných materiálů v otevřeném ohništi v období vysokých venkovních teplot nebo dlouhodobého sucha. V těchto případech zjevně nelze hovořit o tom, že cílem regulace by byla ochrana ovzduší nebo obecněji ochrana před obtěžujícím kouřem z hlediska ochrany veřejného pořádku, nýbrž jde o problematiku požární ochrany, kterou pravidelně řeší nařízení jednotlivých krajů.

D. Úprava zákazu spalování rostlinných materiálů jako bioodpadu

Jak již bylo uvedeno výše, v OZV vydávané podle § 16 odst. 5 zákona o ochraně ovzduší nelze stanovovat podmínky pro spalování bioodpadu v otevřených ohništích, což dané ustanovení explicitně stanoví. Uvedené omezení regulace nelze obcházet ani tím, že obec spalování bioodpadu stanoví s odkazem na obecné klauzule § 10 písm. a) a c) zákona o obcích, tedy jako opatření s cílem ochrany veřejného pořádku a životního prostředí v širokém slova smyslu. Důvodem omezení působnosti obcí stanovené v § 16 odst. 5 zákona o ochraně ovzduší je totiž skutečnost, že zákaz spalování bioodpadu vyplývá již z aktuálního zákona

¹¹ V této souvislosti je třeba upozornit, že v daném případě nelze přihlížet k § 15 odst. 1 písm. b) nařízení vlády č. 172/2001 Sb., k provedení zákona o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů, který vymezuje, co má být obsahem požárního řádu obce, přičemž zmiňuje i „podmínky požární bezpečnosti v době zvýšeného nebezpečí vzniku požáru“. Podle čl. 104 odst. 1 a 3 Ústavy mohou zastupitelstva obcí vydávat své OZV jen v mezích **zákonem** stanovené působnosti, tedy nikoliv s odkazem na nařízení vlády. Obdobně podle § 35 odst. 3 písm. a) zákona o obcích platí, že obec se při vydávání OZV řídí jen zákonem.

o odpadech, což je předpis, jehož účelem je při nakládání s odpady mimo jiné zajistit vysokou úroveň ochrany životního prostředí (všech jeho složek) a zdraví lidí.¹²

K nemožnosti obcí stanovovat zákaz spalování odpadu v OZV s odkazem na § 10 písm. a) a c) zákona o obcích se Ústavní soud vyjadřoval již mnohokrát. V jednotlivých nálezech Ústavní soud opakovaně zdůraznil, že **regulace nakládání s odpady mimo jasně vymezený rámec nespadá do samostatné působnosti obcí; to platí zejména pro spalování odpadů** [nálezy ze dne 19. října 1999, sp. zn. Pl. ÚS 14/99 (Svinaře), ze dne 6. března 2007, sp. zn. Pl. ÚS 4/05 (Ústí nad Labem)]. Dále přitom Ústavní soud ke stanovování zákazu spalování odpadů v OZV konstatoval:

materie zpracovaná v zákoně o odpadech je natolik kogentní a komplexní, že obec není oprávněna postupovat v otázkách spadajících pod režim tohoto zákona jinak než v něm výslovně stanoveným způsobem.

[body 26 a 32 nálezu ze dne 14. listopadu 2006, sp. zn. Pl. ÚS 39/06 (Mariánské Lázně I.), a bod 43 nálezu ze dne 21. října 2010, sp. zn. Pl. ÚS 46/06 (Mariánské Lázně II.). Tímto Ústavním soudem zmiňovaným způsobem je za aktuální úpravy v zákoně o odpadech nastavení obecního systému odpadového hospodářství (§ 59 zákona o odpadech), v rámci něhož však spalování odpadů řešit nelze.

S ohledem na shora vyloženou právní úpravu a judikaturu Ústavního soudu je třeba při stanovování regulace spalování (bez ohledu na cíl, který obec touto regulací sleduje) důsledně dbát na to, **aby obec v OZV nezakazovala spalování veškerého suchého rostlinného materiálu, nýbrž pouze takového, který není odpadem**. Jinými slovy řečeno, **obec nemůže OZV formulovat natolik obecně, že se bude vztahovat též na pálení bioodpadu**.

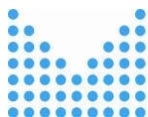
Podle bodu 15 nálezu Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 6/08 (Budyně nad Ohří) by obec mohla v OZV pouze **informativně uvést**, že zákaz spalování odpadu (tedy včetně suchého rostlinného materiálu, který je bioodpadem) je upraven zákonem o odpadech.

3.3. Stanovování výjimek z regulace stanovené OZV

V rámci OZV stanovujících podmínky venkovního spalování suchých rostlinných materiálů – bez ohledu na to, zda jsou tyto OZV vydávány podle § 16 odst. 5 zákona o ochraně ovzduší nebo § 10 písm. a) či c) zákona o obcích – mají obce možnost stanovovat určité případy (výjimky), při kterých se obecná regulace v OZV neuplatní. Pokud se obec rozhodne výjimky stanovit, musí tak učinit přímo v OZV a musí je formulovat jako přímo použitelná obecná pravidla chování.

Pro praxi obcí může být významné stanovení výjimek ze zákazu spalování například pro některé dny spojené s tradičním rozdělováním ohňů – typicky „pálení čarodějnic“, dětské dny, loučení s prázdninami apod. Výjimky lze v těchto případech vymezit například názvem akce či konkrétním datem, kdy omezení stanovená v OZV neplatí.

¹² Viz § 1 zákona o odpadech.

Výjimky je však nepřipustné stanovovat pro akce pořádané druhově či konkrétně označenými subjekty (včetně akcí pořádaných samotnou obcí). Tuto skutečnost potvrdil Ústavní soud v nálezu ze dne 5. srpna 2014, sp. zn. Pl. ÚS 35/13 (Cheb), kde v bodě 42 konstatoval:

Pokud zákon či přímo ústavní pořádek umožňuje obci zakázat či omezit obecně závaznou vyhláškou ze stanovených důvodů a ve veřejném zájmu určité činnosti, musí platit, že takové zákazy či omezení musí platit stejně pro všechny případy, které splňují stanovené podmínky, a zejména pro všechny osoby, které by takové činnosti mohly či chtěly vykonávat, včetně obce samotné.

Podle závěrů vyslovených v nálezu Ústavního soudu ze dne 27. července 2021, sp. zn. Pl. ÚS 7/21 (Heřmanův Městec), pak obce nemohou udělovat výjimky ze své regulace ani *ad hoc* pro individuální případy. V tomto kontextu tedy obce **nemohou v OZV stanovit svým orgánům ani pravomoc výjimky z regulace poskytovat**, neboť by šlo o překročení jejich normotvorné pravomoci ve smyslu čl. 104 odst. 3 Ústavy a porušení čl. 2 odst. 3 Ústavy a čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.

Je tedy vyloučeno, aby orgány obce povolovaly výjimky z OZV na žádost třetí osoby, eventuálně z vlastní iniciativy, například usneseními zastupitelstva či rady obce, rozhodnutími vydanými ve správním řízení o povolení výjimky, či formou opatření obecné povahy. Takové akty by podle Ústavního soudu byly pro absolutní nedostatek pravomoci orgánu obce nicotné.

-
- Tento materiál popisuje právní stav ke dni zpracování (aktualizace);
 - právní názor uvedený v tomto materiálu není právně závazný, neboť k závazným výkladům je oprávněn pouze soud.
-

Zpracováno k datu: 1. února 2026

Zpracoval: odbor veřejné správy, dozoru a kontroly